

PASSEIG DE LES ESCULTURES

El claustre del Museu de Menorca, construït als voltants del 1700 i un dels millors exemples de l'arquitectura religiosa menorquina, allotja un conjunt d'escultures que ens permeten transitar per la creació contemporània balear a tall d'exercici contemplatiu, en honor a la funció primordial de tot claustre: la contemplació i la reflexió. Les escultures distribuïdes al llarg de la cara nord i oest del claustre, remetent a la naturalesa i al sentit simbòlic de la forma. La verticalitat d'un bon nombre d'elles, totèmiques, filiformes o monolítiques, permeten relacionar l'orgànic amb l'elevació, ja sigui física i/o espiritual. El passeig acaba amb una obra que, per la seva horitzontalitat i pel concepte que la inspira, convida l'espectador a reflexionar sobre la mort. És el punt final d'una passejada que comença amb una pica talaiòtica a la qual s'ha desposseït de la seva funció, del seu ús, per atorgar-li el rang d'escultura. Així, el passeig d'escultures s'inicia, com també ho fa el recorregut per les sales del Museu, amb la Cultura talaiòtica, origen de la història de Menorca.

Al llarg del camí ens trobem també una selecció de versos a cura de Josefina Salord, que estableix un diàleg entre la poesia i l'escultura. Aquest passeig, però, neix en temps més propers, a les acaballes del segle XVIII i de la mà de Joan Ramis, autor fundacional de la literatura menorquina moderna, i d'altres autors que s'estenen fins als nostres dies.

LO DOLMEN SAGRAT VETLLAVA LA VERGE SACERDOTISSA I LA TRENC D'ALBA DINS LA COVA TORNAVA A DEIXAR LA PILA.

Originàriament concebuda com a contenidor, la seva forma semiesfèrica s'associa, entre d'altres, amb l'origen, l'abundància i el cosmos. En ser punt de partida del passeig d'escultures, el seu significat és triple: com a objecte a qui s'ha desposseït de funció per a donar-li un nou significat, com a representació de la cultura que inicia el recorregut per les sales permanents del Museu de Menorca i pel caràcter seminal que hi ha contingut en tota creació artística.

AIRE D'ÀFRIQUE ELS BRANQUILLES VEIG LA FIGURA D'UN PRODONIDA.

L'obra d'Andreu Maimó (Felanitx, 1946) està dotada d'una forta personalitat, lluny dels corrents, escoles o "ismes". De formació autodidacta i molt dotat pel dibuix, la seva trajectòria va estretament lligada a l'arbre com a centre de reflexió artístic i conceptual i, en especial, a la figuera. És el 1974 quan per primera vegada apareixerà en la seva producció pictòrica, per a convertir-se en tema central vint anys més tard i traslladar-lo a l'escultura ceràmica. La seva obra està connectada fortament al seu entorn natural, on la figuera és protagonista. Els seus troncs ceràmics, abundosos en bonys, irregularitats, esclatxes, nusos i rugositats ens parlen de l'irreductible de la natura, del pas del temps i la seva empremta. El seu simbolisme es transporta a l'arbre com a lligam entre la terra i el cel, i a la figuera com a arbre sagrat entre els grecs (Dionís) i romans (Bacus) així com entre els budistes (Buda s'il·luminà sota un tipus de figuera).

SOCA DE FIGUERA DE SON RAMONET GROS Andreu Maimó, 2001

L'obra de Mariam Blanco (Noreña, 1957) té una marcada influència del minimalisme i utilitza la pedra com a mitjà habitual, tot cercant en el color i la textura qualitats expressives contraposades, com s'observa a *Estela negra*. La duresa del granit negre contrasta amb la fosquedat del marès, mentre que la lluminositat del granit és oposada a la verticalitat lumínica de la pedra blanca calcària. Malgrat la seva verticalitat, aquesta obra no representa l'elevació que trobem a la resta d'obres. En aquest cas, té un caràcter commemoratiu i funerari que s'acompanya de tres enigmàtiques línies paral·leles gravades en el marès.

CAMÍ SENSE RETORN PER UN PARLAMENT DE SÍMBOLS, UN CEMENTIRI INFEST DE RIMONS I METALL.

L'obra de Mariam Blanco (Noreña, 1957) té una marcada influència del minimalisme i utilitza la pedra com a mitjà habitual, tot cercant en el color i la textura qualitats expressives contraposades, com s'observa a *Estela negra*. La duresa del granit negre contrasta amb la fosquedat del marès, mentre que la lluminositat del granit és oposada a la verticalitat lumínica de la pedra blanca calcària. Malgrat la seva verticalitat, aquesta obra no representa l'elevació que trobem a la resta d'obres. En aquest cas, té un caràcter commemoratiu i funerari que s'acompanya de tres enigmàtiques línies paral·leles gravades en el marès.

MONÒLIT Jaume Ribalaiga

Ceramista amb una extensa tradició familiar, Jaume Ribalaiga (Barcelona, 1924 - Maó, 1967) feu de la ceràmica un art, com abans havien fet Joan Miró o Pablo Picasso. El 1963 participà en la creació del Grup Menorca, un grup d'artistes que constituïren l'avantguarda a Menorca. Aquest monòlit marca l'inici de les escultures ceràmiques, després d'exitosos anys creant joies de gres.

A partir d'una depurada tècnica, incorpora valors plàstics i cromàtics propers a l'informalisme i deixa que la matèria prengui tot el protagonisme. És inevitable relacionar-la amb la naturalesa i, especialment, amb les roques de la costa nord menorquina, on un tramet de vetes dibuixen una estructura reticular. En tant que monòlit, és també monument i aquest caràcter monumental és una commemoració de la terra i de la pedra.

LA COLUMNA COCCINELLA I EN ELS NIVELLS D'ADA INSTANT ES DIU LA COLUMNA DELS GUERRERS.

L'obra de Mariam Blanco (Noreña, 1957) té una marcada influència del minimalisme i utilitza la pedra com a mitjà habitual, tot cercant en el color i la textura qualitats expressives contraposades, com s'observa a *Estela negra*. La duresa del granit negre contrasta amb la fosquedat del marès, mentre que la lluminositat del granit és oposada a la verticalitat lumínica de la pedra blanca calcària. Malgrat la seva verticalitat, aquesta obra no representa l'elevació que trobem a la resta d'obres. En aquest cas, té un caràcter commemoratiu i funerari que s'acompanya de tres enigmàtiques línies paral·leles gravades en el marès.

MONÒLIT Jaume Ribalaiga

Ceramista amb una extensa tradició familiar, Jaume Ribalaiga (Barcelona, 1924 - Maó, 1967) feu de la ceràmica un art, com abans havien fet Joan Miró o Pablo Picasso. El 1963 participà en la creació del Grup Menorca, un grup d'artistes que constituïren l'avantguarda a Menorca. Aquest monòlit marca l'inici de les escultures ceràmiques, després d'exitosos anys creant joies de gres.

A partir d'una depurada tècnica, incorpora valors plàstics i cromàtics propers a l'informalisme i deixa que la matèria prengui tot el protagonisme. És inevitable relacionar-la amb la naturalesa i, especialment, amb les roques de la costa nord menorquina, on un tramet de vetes dibuixen una estructura reticular. En tant que monòlit, és també monument i aquest caràcter monumental és una commemoració de la terra i de la pedra.

I EM TORNO L'ARBRE GENERÓS QUE ESCLATA BELLESA AMB UN MISTERIOSA.

L'obra de Mariam Blanco (Noreña, 1957) té una marcada influència del minimalisme i utilitza la pedra com a mitjà habitual, tot cercant en el color i la textura qualitats expressives contraposades, com s'observa a *Estela negra*. La duresa del granit negre contrasta amb la fosquedat del marès, mentre que la lluminositat del granit és oposada a la verticalitat lumínica de la pedra blanca calcària. Malgrat la seva verticalitat, aquesta obra no representa l'elevació que trobem a la resta d'obres. En aquest cas, té un caràcter commemoratiu i funerari que s'acompanya de tres enigmàtiques línies paral·leles gravades en el marès.

ARDITI Laetitia Lara

La pedra —i concretament la pedra calcària— és, en la trajectòria de Laetitia Lara (París, 1957), mitjà i fi alhora. D'una banda, gran part de la seva producció té la pedra com a suport; en ella troba les propietats i capacitats expressives més adequades al seu llenguatge. De l'altra, la pedra és un símbol d'unitat i fortalesa que reforça el seu discurs, un discurs al voltant dels mites i arquetips. Els masculins simbolitzats pel guardià o el monjo, totèmics i estàtics; els femenins amb les Venus, que amb el seu dinamisme ocupen un lloc destacat, com aquesta *Artidi*. Fou l'any 1985 quan creà les primeres en fang, ja llavors voluptuosos i intimistes. La seva representació sempre ha anat lligada a les deesses paleolítiques, a la mare terra i a la fertilitat. Així, l'escultora reproduceix els canons de bellesa antics (cara sense modelar i pits i malucs exagerats) amb què confereix moviment i puresa de línies al conjunt.

El vers d'Anna Maria Ticoulat, referit a l'escultura de Laetitia Lara, ens trasllada a la imatge de Dafne, dona-arbre, i amb ella els principis que inspiren aquest passeig d'escultures. La vida, la mort, la naturalesa, la dona i la mediterraneïtat feta matèria, forma, textura, llum, moviment, significat i símbol.

LA SIRENA D'ULLS D'ESTEL VEN ALGUES I COLOR DE MEL, I LA DELS ULLS DE CRISTALL VEN ALGUES I VEN CORALL.

L'obra de Mariam Blanco (Noreña, 1957) té una marcada influència del minimalisme i utilitza la pedra com a mitjà habitual, tot cercant en el color i la textura qualitats expressives contraposades, com s'observa a *Estela negra*. La duresa del granit negre contrasta amb la fosquedat del marès, mentre que la lluminositat del granit és oposada a la verticalitat lumínica de la pedra blanca calcària. Malgrat la seva verticalitat, aquesta obra no representa l'elevació que trobem a la resta d'obres. En aquest cas, té un caràcter commemoratiu i funerari que s'acompanya de tres enigmàtiques línies paral·leles gravades en el marès.

ALGA Joan Costa, 2007

La trajectòria de Joan Costa (Palma de Mallorca, 1961) està enllaçada a la natura i al món vegetal aquàtic en especial. La mediterraneïtat i el classicisme que ha impregnat la història de l'art a les Balears és reformulat amb les aportacions del minimalisme, elements que doten les seves obres d'una serenitat i poesia remarcables. Amb les primeres escultures mòbils de mitjans dels anys noranta, fets amb xarxa galvanitzada, acer inoxidable i llautó, inicia un camí envers el moviment i l'ondulació que traslladarà al paper i al ferro fins a assolir una gran puresa formal i estètica. En la seva obra, hi trobem una permanent reivindicació del respecte al medi natural i en especial a la posidònia, planta de gran valor ecològic i en risc permanent.

A *Alga*, el ferro hi esdevé fràgil i lleuger i l'escultor sembla haver-lo dotat de vida pròpia mitjançant un moviment perpetu.

VIDA SENS LLIBERTAT NO ÉS VIDA, SÍ QUE ÉS MORT.

“NO PUC RESPIRAR” 2020

NO PUC RESPIRAR Ana Llorens, 2020

Ana Llorens (Ciutadella de Menorca, 1986) pertany a la generació més jove d'aquest passeig d'escultures. El caràcter multidisciplinari de la seva obra comprèn la *performance*, la pintura, la instal·lació, el vídeo i l'escultura. La seva investigació artística discorre per conceptes relacionats amb la identitat de l'artista, el feminisme i la vulnerabilitat de col·lectius diversos.

No puc respirar respon a un moment històric molt concret que entrellaça dues crisis simultànies: la derivada de la mort de George Floyd, ciutadà nord-americà de raça negra, ofegat per la policia de Minneapolis; i les dificultats respiratòries dels malalts de Covid-19 i de l'ús de mascaretes en la pandèmia que assolà el món l'any 2020. La làpida de marbre, en posició de provisionalitat, simbolitza la fragilitat de l'ésser i la seva incapacitat per superar la violència i els prejudicis.

Textos: Carles Jiménez

Segueix-nos a:

